

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Ég órta	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljéva (Zápolya) utca 1. Telefonszám 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1921.

I. évfolyam, 155. szám.

Szerda, július 20.

A gyilkosok

Világító kése, éles lejszéje már szinte szimbóliumává lett ennek a ma élő, ezerszer bűnös, megbolygatott és felforgatott társadalmunknak. Az emberi élet jelentőségében és értékben teljesen devalválódott és hiába védik írott jogszabályok a testünk biztonságát, a megtorló, apparátusok hiába működnek a halálbüntetés következetes alkalmazásával: az elvetemült, gonosz lelkek végzetes romlottsága mint egy táborító, egyre magvobbodó, véres sebül a társadalom testén, amelyre nincs egyelőre gyógyító in. A vallás szentséges átérése már nem tartja vissza az ölni kész, gyilkos kart a társadalmi ösztön természetes féke nem szorítja vissza a bűnöző indulatot, a lelkiismeret bugó harangszava már nem csillapítja le többé a gonosz érzések vad hullámtáncát. Emberek voltunk, de mai, mivé lettünk?

Két szegény áldozata a bestialissá durvult, örült indulatviharoknak, a ti megcsontított holttestetekhez hívjuk hát újból tetemre ezt a megtévedt, lerongyolódott, nemes indulatok minden kincsétől kifosztott társadalmat! Mutassunk rá újból és újból arra a félelmes ösvényre, amelyet a háboru kanyarított a mi „civilizált” életünk folyóján, hogy benne eltemesse a mi lelkünk jobbik felét? Gondolatok lassóját vessük-e újból a vadonra lett világ ijesztő jelenségeire és két viruló élet erőszakos eloltása látására sirató sírásmokkal panaszkodjunk arról, hogy nincs e világban vérengzőbb vadállat az embernél? Kérjük-e erősebb pajzsot a mi esendő életünk mególtalmazására attól az államtól, amely a legnagyobb büntetéssel, az élet elvételével torolja meg a gyilkosságot? Kiáltunk fel újból a megbolygatott szívből kiszakadó, éles sikollyal amiatt, mert a kifolvó vérünk már csak cinikus és torz mosolyt rajzol az öléshez szokott, mai ember arcára?

Hiába minden sírá, kopottá foszlott minden megállapodás már csak ijedt szemmel, remélődő, reszkető szívvel látjuk a dantei poklot, amelynek süstörgő kálánában ég le a mi életünk, azt a feneketlen sötétséget, amelynek áthatlan ködében a gonomság ezer éves kísértetei gyilkosok és gyilkos indulatokkal leselkednek ránk. Bűnös emberek felidőzték e világra a háboru vé-

szes furiáit és bár a kiáradt vérfolyam lassan visszatér régi ágyába, a pusztító vérzivatar, a szépséget hervasztó gyilkos ciklon még egyre ott zug és ott tombol a medréből kivert emberi lélek felett, amelynek felkorbácsolott véres hullámain röhögő vad kísértetek még egyre járják a maguk ijesztő, féktelen, örjngő haláltáncát.

Egvetlenegy paranasszó, egvetlen egy erőhatalom büvös intése fogja egykor a háborgó hullá-

mok új esendjét előidézni: A Munka rendet és békét parancsoló vezényszava a Munka fevelmet teremtő éreszava. A Munka fogja a gyilkot kiütni a bűnös ember kezéből és újból kalapácsot és gereblyét szorit majd a megtért ember markába. Ha majd újból eljő a Munka országá: akkor, majd akkor újból emberi méltóságának tudatára ébred az a megtévedett, szegény élő lény, akit a teremtő isten embernek szánt. (b. l.)

Nyugat-Magyarország az átadás előtt.

— A „Torontál” budapesti tudósítójának távirata. —

Budapest, jul. 18.

A. M. T. I. jelenti Londonból: Mintán a hatalmak ratifikálták a trianoni szerződést, előkészületek történtek arra, hogy Nyugat-magyarországi tartomány új kormányzójának vezetésével az átadás módzatairól tartottak megbeszélést. Eszerint az entente tisztektől átveszik Nyugat-magyarországot a Reichswehr tisztjei. A közigazgatás érvényben marad, ugyszintén az összes magyar törvények is.

Wien, jul. 18.

Szombaton az összes miniszteriumok tagjainak részvételével Davy osztályfőnök, a nyugat-magyarországi tartomány új kormányzójának vezetésével az átadás módzatairól tartottak megbeszélést. Eszerint az entente tisztektől átveszik Nyugat-magyarországot a Reichswehr tisztjei. A közigazgatás érvényben marad, ugyszintén az összes magyar törvények is.

Az új miniszterek átvették hivatalaikat.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, julius 18.

Uzunovity Nikola új közlekedési és Zeceevity tábornok új hadügy-miniszter ma átvették hivatalukat. Dr. Mehmed Spaho és Kara Mehmedovics tegnap este érkeztek vissza a muzulmánok szarajevo kongresszusáról. A kongresszus eseményeiről ma tettek jelentést Pasity miniszterelnöknek. A muzulmán pártban a béke teljesen helyreállt, úgy hogy Kara Mehmedovics és dr. Mehmed Spaho megmaradnak Pasity kabinetjében.

Anglia dunai flottája Beogradban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, julius 18.

Anglia dunai hadiflottája holnap délelőtt fog először hivatalosan Beogradba jönni. A fogadtatás ünnepléses keretek között fog lefolyni.

A magyar-cseh tárgyalások még nem vezettek eredményre

A „Torontál” tudósítójának távirata

Paris, julius 18.

A magyar-cseh tárgyalások alkalmából a Temps mérsékletre inti a cseheket, mert az a tény, hogy Magyarországtól végnélküli áldozatokat követeljenek, a trianoni békeszerződés alapján nem állhat meg, miután az ország produktív erejét a trianoni béke a minimumra redukálta. Remélik azonban, hogy Benes megtalálja az eszközöket a cseh-szlovák feltételek módosítására. A budapest-prágai megegyezés hírei mindenesetre koraiak.

A demokrata-párt konferenciája Zágrábban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, julius 18.

A demokrata-párt horvát- és szlovénországi delegátusai tegnap tartották konferenciájukat Zágrábban, amelyen Pribicevity miniszter is hosszabb beszédet mondott. Kiterjeszkedett a kormány rekonstrukciójának kérdésére, amelyet átmeneti intézkedésnek nevez, mert a tényleges összeállítás csak a nemzetgyűlés összehívása után fog megtörténni, amikor az összes pártok kinyilatkozatták már a további magatartásukat a nemzetgyűlés munkájában. Ezután még a fiemei helyzetről számolt be.

A melencei kommunista-gyűlés ügye.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, julius 18.

Ujabb adatokat a Steity által elkövetett merénylethez a letartóztatott Orosz János novisadi munkás kihallgatása fog szolgáltatni. Az ő lakásán tartották a terroristák utolsó időben a tanácskozásait és ugyancsak az ő lakásán ütötték nyélbe a május hóban Melencén megtartott terrorista konferencia tervét is. Ezen a melencei gyűlésen nemcsak az összes vajdasági terrorista szervezetek, hanem a zagrebi, spalatoi és szarajevo kommunista kiküldöttek is részt vettek. A kihallgatás most azt is ki fogja deríteni, mit határoztak ezen a melencei összejövetelen.

Az entente ellenőrző-bizottság Budapesten.

— Budapesti tudósítónk jelentése. —

Budapest, jul. 18.

Az entente ellenőrző bizottság tagjai ma érkeztek meg Budapestre. A bizottság tagjai száztíz olasz, harmincegy francia, hét angol és két japán tiszt, vezetője pedig Fucehari olasz tábornok. A bizottság feladata Magyarország lefegyverzését a békeszerződés értelmében végrehajtani. A jóvátételi bizottság szeptemberben jön Budapestre.

A franciák sikeresen tárgyalnak a törökökkel.

— „Torontál” tudósítójának távirata

Wien, jul. 18.

A francia-török tárgyalások jó mederben haladnak, úgy hogy remény van rá, hogy rövidesen létrejön a tárgyaló felek közt a megegyezés. Elhatározták: tekintettel arra, hogy Briandnak, akivel már három ízben tárgyaltak, irásban fogják beadni javaslatukat.

Az olaszok szívesen nem dolgoznak.

— „Torontál” tudósítójának távirata

Róma, július 18.

Olasz politikai körökben arról tárgyalnak, hogy az Olaszország részére megállapított német jóvátételi összeg legnagyobb részét szeretnék Németországtól munkateljesítményben megkapni. A jóvátételi olasz kiküldött állítólag kapott is már Németországtól konkrét ajánlatot erre nézve, melyet legközelebb már át is ad Bonomi miniszternek.

A németek kivándorolnak Felsősziléziából.

— „Torontál” tudósítójának távirata

Wien, jul. 17.

Kattowitzből jelentik, hogy eddig több mint negyvenezer német vándorolt ki Felsősziléziából és telepedett le a német birodalom belsejében.

Tőzsde.

Július 18

Bégrad, Font 141, Frank 304, Dollár 38-40, Lira 181, Lei 57-10, Márka 54, Leva 37-62, Cseh korona 53-25, Osztrák korona 5-47, Napoleon 128-37.

Devizák: London 142-50, Páris 306-90, Newyork 38-80, Geneve 646, Milano 179, Prága 51-50, Berlin 52-25, Wien 5.

Budapest, Napoleon 1045, Font 1190, Dollár 335, Frank 27-25, Márka 440, Lira 1750, Osztrák korona 45½, Rubel 38½, Lei 455, Szokol 485, Dinár 825, Lengyel márka 18 és háromnegyed.

Zürich, Berlin 802-50, Budapest 190, Newyork 806, Milano 2745, Prága 795, Zagreb 390, Bukarest 865, Varsó 33, Wien 80, bélyegzett 80.

A becskerei kettős rabló-gyilkosság újabb részletei.

Mit rejt a kukoricaföld? — Hová vezetnek a nyomozás szálai. — Rendes bíróság elé kerülnek a tettesek

— Saját tudósítónktól. —

Még mindig izgalomban tartja Becskerek lakosságát a borzalmas kettős rablógyilkosság, melynek két életerős fiatalember: Brüll Gyula 27 éves pénztáros és Balázs Imre 23 éves kocsis esett áldozatul. A bestiális gyilkosság esetét szelvény tárgyalják a városban és a környéken, ahol mindenütt nagy megütközést és felháborodást keltett. Az a mód, hogy világos nappal, szombat délelőtt, Becskerek határában, a becskerei Gyártelep állomástól alig két kilométerre, kocsin közeledő két egyént megöljenek és kiraboljanak, szomorú konzekvenciát képezhet levonni a nem régen történt kivégzés határsáról. Az emberi romlottság és a végtelenségig menő pénzéhség úgy látszik nagyobb mint az igazságszolgáltatás súlyos keze.

Múlt számunkban részletesen leírtuk a megdöbbentő esetet. Brüll Gyula a cukorgyár egyik pénztárosa Balázs Imre kocsisal kihajtott a szomszédos Sándorudvar állomásra, hogy ott a munkások heti bérét kifizethesse. Ezen célból közel háromszázezer koronát vitt magával. Mintegy két kilométerre a cu-

korgyártól, eddig ismeretlen tettesek megtámadták a kocsit, a pénztárost és a kocsisat hátulról leütötték, majd kocsin elhurcolták a két halottat a burgonya- és zabföldeken át a kukoricásba.

A boncolás alkalmával, melyet vasárnap délelőtt ejtettek meg a szegényház boncoló-termében, Brüll Gyulánál nem találtak mást, mint egy darab kiflit. Ezüst órája, aranylánc, pénztárcája hiányzott. A kocsis ellenben nem fosztották ki. Zsebében egy darab 10 dinérost, két egy dináros bankjegyet és egy tízparás aprópénzt találtak, azon kívül egy zsebkendő, kis zsebtűk és egy notesz volt a zsebében.

A becskerei rendőrség a gyilkosság felfedezése után rögtön megindította a legszélesebbkörű nyomozást. Lovasrendőrök járják a szomszédos falvakban és a határon. A határrendőrséget pedig értesítették a gyilkosságról, mivel nem lehetetlen, hogy a tettesek a szomszédos államok felé menekültek. A vizsgálat eredményét a további nyomozásra való tekintettel egyelőre titokban tartják.

HIREK

Pasity miniszterelnök felgyógyult. Hosszu gyengélkedés után Pasity miniszterelnök ma először hagyta el szobáját. Délelőtt a miniszterelnökségre hajtatott, ahol a miniszterekkel tanácskozott néhány függő kérdésről. Úgy tudják, hogy a hét végén még néhány minisztertanácsot fog tartani, majd titkárja kíséretében Marienbadba utazik.

Országos földművelő kongresszus Becskereken. Az „Époha” értesülése szerint a szerb földművelő szövetségek országos kongresszusa jövő évi szeptember 13., 14. és 15-én Veliki Becskereken lesz megtartva. Az eddig tartott sok kongresszus közül ez az első, melyet a Vojvodinában tartanak.

Kis madaram, július 16-án, szombat és július 17-én, vasárnap este a „Sólyom”-asztaltársaság kebelében alakult műkedvelő gárda előadta Gerő Károly „Kis madaram” című 3 felvonásos népszínművét. A szereplők ügyesen állották meg helyüket és sok tapsot arattak. A főbb szerepekben Pinkert Iona jó alakításával és Gombár Magduska kellemesen esengő hangjával felűlést keltett. Marschall József, Matkóczy Jani szerepét adta sok érzéssel. Külön meg kell dicsérnünk Buttell Domonkos és Csányi Lajost, akik komikus szerepekben oly nagyszerűek voltak, hogy az est sikeréből az oroszlan-rész őket illeti. A többi szereplők közül Thurn Honka, Dragán József, Jónás Mariska, Ko-

valszky Béla, Schnitzer Kató, Mőza György, Pretz Péter és Pretz Jánost emeljük ki. Az előadást Eck Rudolf rendezte. A szerepeket Wehninger karnagy tanította be.

Új vasúti rendőrbiztosok. A minisztertanács a belügyminiszter javaslatára új vasúti rendőrbiztosokat nevezett ki a következő vasúti állomásokra: Novisadára: Mladenovity Zsivotát; Zomboljára: Nikolity Lyubomirt és Kelebiára: Drekálovity Dusánt.

Szociáldemokrata népgyűlés. Vasárnap délután a szociáldemokrata-párt a „Beograd”-kávéház helyiségében Dusán Szávics elnökele alatt földmunkások részére népgyűlést tartott. A három-négyszáz főnyi hallgató előtt Rakity Lázár megyei és városi tanácsos beszédet tartott az agrárreform revízióról és az arató rendelet végrehajtásáról. Beszéde végén előterjeszti a határozati javaslatot, mely szerint a gyűlés tiltakozik az olyan agrárreform revízió ellen, mely abból állna, hogy évenként egyik helyről a másikra dobálják a drága bérlet útján földhöz jutott földmunkásokat és ezzel minden évben horribilis átmérési díja fizetettnek velük. A buzaföldekre csak decemberben, a tavaszi veteményes földhöz csak májusban juthat a bérlet. Az aratási rendeletre vonatkozólag a rendeletet végrehajtó polgármestert felhívják, amiért is elmulasztotta a megfelelő időben azt végrehajtani, hogy utólagosan mulasztásait tegye jóvá azzal, hogy azoktól a gazdáktól, akik aratógéppel arattak, rekviráljon a munkások

részére a rendelet előírása szerint azok részére, akik aratás nélkül maradtak. Zsiványovity Gavra párttitkár felzárkózása után a gyűlés egyhangúlag elfogadja a három határozati javaslatot.

Kérem az emberbarátokhoz. Egy szegény özvegy jelent meg ma a szerkesztőségünkben, aki nagy nyomorúságában az emberbarátok nemességéhez fordul segítségért. Van egy tudósbeteg lánya messzi idegenben, akit az ura két apró, ölbéli gyermekével együtt elhagyott és akik most idegenben, elhagyottan éheznek és nyomorognak. Ezeket akarja hazahozni magához, de nincs elég pénze ahhoz, hogy hozzájuk utazzék. Kéri az embereket, akiknek irgalmas szívük van, hogy legyenek segítségére. A nemességű emberbarátok támogatását kiadőhivatalkunk vagy szerkesztőségünk nyugtázza és eljuttatja a szegény asszonynak.

Allat az emberben. E. Lyuba 19 éves becskerei földművelő szegény vasárnap, f. hó 17-én d. n. erőszakot követett el egy 12 éves védtelen tót lányon, szüleinek Becskerek határában elterülő szőlőjében. A rendőrség a brutális legényt letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

Halálozás. Molek Tiziana az Irgalmas-rend nővére, kórházi ápolónő tegnap, július 18-ikán, hétfőn rövid szenvedés után életének 41-ik évében elhalálozott. Torontése ma, kedden délután 4 órakor megvége a kórház halottas kamrájából.

Windischgrätz adatai Károlyi ellen nem elegendők. Budapestről jelentik, hogy a miniszterelnök Windischgrätz bizonyítékait nem tartja elegendőknek Károlyi ellen. Windischgrätz adatait legközelebb a nemzetgyűlésnek fogja előterjeszteni.

Budapest új francia követe. Magyarország új francia követevé Deulest nevezték ki, aki eddig római követe volt.

Ez is statisztika. Rigából jelentik: Az orosz szovjet hivatalos kimutatást tett közzé, mely szerint vörös Oroszországnak száztíz millió lakosa van. Ezzel szemben a legközelebbi tanácsválasztásra mindössze hatszázhetvenezer szavazásra jogosultat írtak össze és ezekből is csak 248 ezer vallotta magát kommunistának. Csinos példa a nép önrendelkezési joga című tanulmányos fejezethez.

A japán trónörökös a pápánál. A japán trónörökös kíséretével együtt kihallgatáson jelent meg a pápánál. A pápa nagy tiszteletadással fogadta a trónörökösöt, akinek művészeti emléktárgyat is nyújtott át.

Kicsi a buzaferme Magyarországon. Budapestről jelentik: Hivatalos jelentés szerint a kalászosok hozama hetvenezer métermázsával kisebb a tavalyinál. A buza aratása ország-szerte folyamatban van. A rozs és árpa aratását befejezték. A legtöbb helyen a kukorica és a burgonya fejlődésére az idő jó hatással van. A gyümölcsstermes általában gyenge.

Megkezdődött a „Krach”. A konjunktúra üzletek kezdik nap-nap után veszteni lábuk alól a talajt. A táviró mindennap hozza valamelyik nagyobb ilyen vállalat zátonyra jutását és ha az egyetemleges gazdasági életre meglehetősen meg-

rázóan hatna omlások morái mégis hasznosak, könnyű és nem küli keresethaladások és talán kénytelen a tisztességes lenni, hogy American Com melynek Prágá hetvenhárom val esődbe jut

Agyonütöt hászka János kőművestanár az ág. ev. templom fatézsmánáján azonban észre a fáról. Probrottott egy öregrészre, amiesett a gyermek szörnyvethalt.

Tiltakozás a szlovenskók ellen.

A Narodni hogy a magyar szlovenskók földre fog, mert sérti a garok jogait.

Miről irr

A „Szlusbo” legutóbbi száma július 18-án a teledre vonatkozóan a bevételre 2,296,129,147,978,888 Azonkívül, ha B. B. B. területelemelték a kórházi ápolónő pátáiban lett megamég az egyenletéséhez a tisztrális tiszannak a négygolási és aközmentul az adó4%-a lesz. A közegyek kötelező összeg 50%-a tember hó végtárba beszedésben pedig a szenvedne, a állami közegye rendeletet, tétélek 10%-a Baranya terüengedi a várközségi tisztsára és pedig 1-től visszameha az előirt a 50%-a be lesz.

A „Hrvat” krata radikálzatait. Az első párt, mely a teljesen eserdeban emiatt szaz öregebb fiatalabb halad a pártvezetősrozta az általa alkotmány a radikális-pá csak eszméineában radikális klub Bosznia oszthatlanságátitést, mellevlasztók kegyei

rázóan hatnak is ezek az összeomlások morális szempontból, talán mégis hasznot hajtok, mert a könnyű és nem mindig „illat” nélküli keresethez szokott siberek, valutások és egyéb félkalkulációk talán kénytelenek lesznek megszokni a tisztességes munkát. Prágából jelentik, hogy a Tschechoslovaque Americain Commercial Corporation, melynek Prágában van a főintézete hetvenhárom millió szokol passzívával esődbe jutott.

Agyonütötte a sirkő. Pronaszka János 13 éves becskeréki kőművestanonc hétfőn délelőtt az ág. ev. temetőben egy szilvafat dézsmált. A temetőésősz azonban észrevette és lezargatta a fáról. Pronaszka a fáról rángott egy öreg rozoga kő sarkeresztre, amely felborult és ráesett a gyermekre, aki azonnal szörnyethalt.

Tiltakoznak a szlovenszkoji földreform ellen.

Praha, jul. 17.

A Narodni Listy arról értesül, hogy a magyar kormány a szlovenszkoji földreform ellen tiltakozni fog, mert sérti a magyar állampolgárok jogait.

Miről irnak a lapok?

A „Szluzsbene Novine” egyik legutóbbi száma közli, az 1921. évi június—decemberi tizenkettőre vonatkozó ideiglenes törvényt. A bevétel és a kiadás ez időre 2.296.114.321-76 dinár és 2.914.707.978-84 koronát tesz ki. Azonkívül, hogy az adókulcsot B. B. B. területén sok tételnél felemelték (az országos betegápolási pótdadó pl. ez évre 13%-ban lett megállapítva) felemelték még az egyenes állami adók kivételéhez alapul szolgáló katasztrális tiszta nyereséget is annak a négyeszeresére. A zálogolási és adóbehajtási illetékek ezennel az adóterhelést 6%-a, illetőleg 4%-a lesz. A városi és községi adók közege kötelesek az előírt adóösszeg 50%-át folyó évi szeptember hó végéig az állampénztárba beszolgáltatni, amennyiben pedig az ügy késedelmet szenvedne, a pénzügyminiszter állami közegekkel hajtatja végre a rendelkezést. A behajtott adótételek 10%-át Bánát, Bácska és Baranya területén az állam átengedi a városi és illetőleg a községi tisztviselők jutalmazására és pedig folyó évi január 1-től visszamenőleg az esetben, ha az előírt adóösszeg legalább 50%-a be lesz fizetve.

A „Hrvat” felsorolja a demokráta radikális alkotmány áldozatait. Az első maga a demokráta párt, mely a demokrácia eszméit teljesen cserben hagyta. A pártban emiatt szakadás is készült az öregebb reakcionáriusok és a fiatalabb haladók között. Maga a pártvezetőség is emiatt elhatározta az általános reorganizálást. Az alkotmány második áldozata a radikális-párt, mely egyedül csak eszméinek cserben hagyásában radikális. A muzulmán-klub Bosznia és Hercegovina feloszthatlanságát és az agrár kártérítést, mellevel annakidején a választók kezveit megnyerte, szin-

Meggyilkolták Le Rond tábornokot.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Berlin, július 18.

Ellenőrizhetlen hírek szerint a felsősziléziai szövetségközi bizottság francia képviselőjét, Le Rond tábornokot meggyilkolták.

A görögök már megint győznek.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Athén, jul. 18.

A görög főhadiszállás e hónap 14-ikéről kelt jelentéséből látni, hogy a görög haderő nagy előnyöket vívott ki. A görög hadsereg átkelt a Gymanis-folyón, megszállta Rimsinét és megtámadta a Kutáhiai erődöket.

Athén, jul. 18.

(Havas.) A görög csapatok előnyomulása az egész harcvezetésen kitűnő eredménnyel halad. Szmirnai jelentés szerint a törökök kiűrtették Kutahiat.

Briand tultemperamentumos.

— A Torontál tudósítójának távirata. —

London, július 18.

Briand legutóbbi beszéde politikai körökben szertelensége miatt nagy lehangoltságot okozott. Angol po-

litikusok azon a nézeten vannak, hogy a beszéd miatt messze kitolódott a Párisi való megegyezés időpontja.

tén nem volt képes megvalósítani.

Az „Epocha” Károly exkirály reményeit, hogy idővel még visszatér a magyar trónra, csak hínábrándnak minősíti. Tény azonban, hogy Magyarország egyes arisztokratái és bankokratái annak visszatérését kívánják, de a nép zöme úgy Ausztriában, mint Magyarországon azért nagyon jól érzi, hogy mint Berki képviselő hangzottatta is, Magyarország Károly visszafogadásával csak eljátszaná Európa szimpátiáját.

A „Beogradszki Dnevnik” a vojvodinai állapotokkal foglalkozik. Ez állapotok minőségileg semmivel sem jobbak a délmacedón állapotoknál. A személyes vagyonbiztonság itt épp oly minimális, mint ott. Követeli a belügyminiszteri állásneutralizálását, egy katonáemberrel való betöltését, a vojvodinai közigazgatási és rendőri tisztviselőknek a sumadijai erővesebb tisztviselőkkel való felváltását.

A „Rijec” szerint az ellenzék törzsi megalomániája, egyes embereknél már a komoly betegség tüneteit mutatja. Egyes emberek privát tényeiért politikailag felelőssé tenni az egész szerbseget vagy a horvátságot nem szabad. Kriminális alakok ugyanazon nemzetiségűnek is kárt okozhatnak és okoznak.

SPORT

A Viktória tenniszversenye. Szombaton és vasárnap befejeződött a versenyek legnagyobb része és csak a kezdők versenye és a vegyes páros nincs még eldöntve. A férfi páros bajnokságot, mint előre látható volt, a Balás—Dániel-pár nyerte, de korántsem oly könnyen, mint az a pénteki eredmény után várható lett volna, mert a 7:7-nél abban hagyott sett első 2 gamesát az

Az új alkotmány

Kihirdetve a Sluzsbene Novine 1921. jun. 28-án megjelent 142/A. számában.

(Negyedik közlemény.)

43. cikk.

Törvény fogja szabályozni a nagybirtokok kisajátítását és azoknak felosztását azok között, kik a földet megművelik. Törvény fogja megállapítani azt is, hogy a kisajátított birtokokért milyen kártérítés adassék. A volt idegen dinasztiai tagjait megilletett nagy birtokokért és azokért, melyeket idegen hatalom ajándékozott egyeseknek, semmiféle kártérítés nem fog adni.

A telepítés elsősorban a szabadon szervezett telepítési szervezetek segítségével fog fogantatosítani, mi mellett gondoskodás fog történni arról, hogy a telepesek ellátassanak az eredményes termeléshez feltétlenül szükséges eszközökkel is.

A telepítésnél és a kisajátított birtokok felosztásánál is elsőbbség illeti azon vagyontalan katonákat és családjaikat, kik a Szerbek, Horvátok és Szlovének felszabadításáért harcoltak.

Törvény fogja megállapítani a földbirtok maximumát, valamint azon eseteket is, melyekben a minimális földbirtok nem idegeníthető el.

44. cikk.

A szociális és gazdasági törvények kidolgozására felállítatik a Közgazdasági Tanács. A közelebbi rendelkezéseket ennek összeállításáról és hatásköréről törvény fogja megállapítani.

IV. fejezet.

Állami hatóságok.

45. cikk.

Az összes állami hatóságok ezen alkotmány rendelkezései szerint működnek.

46. cikk.

A törvényhozó hatalmat a király és a nemzetgyűlés együttesen gyakorolják.

47. cikk.

A végrehajtó hatalmat a király ezen alkotmány rendelkezései szerint felelős miniszterek útján gyakorolja.

48. cikk.

A bírói hatalmat a bíróságok gyakorolják. Ítéleteik és határozataik a király nevében a törvény alapján hozatnak és hajtatnak végre.

V. fejezet.

49. cikk.

A király szentesíti és hirdeti ki a törvényeket, nevezi ki az állami tisztviselőket és adományozza a katonai állásokat a törvény rendelkezései értelmében.

A király az összes haderő legfelsőbb parancsnoka. Ő adományozza a rendjeleket és egyéb kitüntetéseket.

50. cikk.

A királyt illeti az amnesztia a politikai és katonai büneselekmények tekintetében. Az amnesztia elenyésztetni a büneselekmény jogi következményeit, de nem sértheti magánszemélyeknek kártérítéshez való jogát. Amnesztia adható a bünvádi eljárás megkezdése előtt, annak folyamata alatt és a végrehajtható ítélet után. Az amnesztia lehet általános vagy részleges.

Minisztereknek csak a nemzetgyű-

lés hozzájárulásával és minden esetben csak az ítélet kihirdetése után adható amnesztia.

A királyt illeti a kegyelmezés joga. Ő a kiszabott büntetést elengedheti, csökkentheti vagy enyhítheti.

A csak magánvádra üldözendő bűncselekményekre vonatkozóan a kegyelmezési jog a bünyvadi eljárásról szóló törvényben fog szabályoztatni.

51. cikk.

A király képviseli az államot idegen államokkal szemben. Ő üzen háborút és köt békét. Ha az ország nincs megtámadva, vagy más állam nem üzen neki háborút, akkor a hadüzenethez a nemzetgyűlés előzetes hozzájárulása szükséges.

Ha az országnak háborút üzennek vagy azt megtámadják, akkor a nemzetgyűlés azonnal összehívandó.

52. cikk.

A király hívja egybe a nemzetgyűlést rendes és rendkívüli ülésszakra.

Ő nyitja meg és zárja be a nemzetgyűlést és pedig személyesen, trónbeszéddel, vagy a minisztertanács útján üzenettel vagy rendelettel.

Ugy a trónbeszédet, mint az üzenetet és rendeletet is az összes miniszterek ellenjegyzik.

A nemzetgyűlést bezáró rendelet mindig az új ülésszak összehívását is tartalmazni fogja.

A király az állami szükséghez képest bármikor összehívhatja a nemzetgyűlést, mely önmagát elnapolta.

A király bármikor felfoszlathatja a nemzetgyűlést, de az erről szóló rendeletben elrendelendők a legfeljebb három hónapon belül megejtendő új választások és a nemzetgyűlés legfeljebb a felfoszlatás napjától számított négy hónapon belül összehívandó. A nemzetgyűlés felfoszlatásáról szóló rendeletet az elnököknek ellenjegyzik.

53. cikk.

A király a nemzetgyűlés hozzájárulása nélkül nem lehet egyidejűleg valamely más állam feje.

Ha a király, ezen rendelkezés ellenére, mégis elfogadja valamely más állam koronáját, akkor a Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságának trónjáról lemondottnak tekintendő.

54. cikk.

A királynak semmiféle rendelkezése nem bír hatállyal és nem hajtható végre, ha azt az illetékes miniszter nem ellenjegyezte. A királynak összes szóbeli vagy írásbeli ellenjegyzett vagy nem ellenjegyzett rendelkezéseiről, valamint politikai jellegű eljárásairól az illetékes miniszter felelős.

A királynak, mint a haderő legfelsőbb parancsnokának eselekedetért a hadügyi és tengerészeti miniszter felelős.

55. cikk.

A király és a trónörökös 18. életévük befejeztével érik el nagykorúságukat.

A király személye érintetlen. A király semmiért sem vonható felelősségre és nem perelhető. Ez a rendelkezés nem terjed ki a király magánvagyonára.

56. cikk.

A Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságában I. Karadjordjević Péter uralkodik. Péter király után az örökös Sándor trónörökös

és annak törvényes fileszármazóit illeti az elsőszülöttség rendjében.

Ha a királynak nincs fileszármazója, akkor a nemzetgyűlés hozzájárulása mellett az oldalágtól fogja örökösét kijelölni. Az ezen kérdésben hozandó döntéshez a nemzetgyűlés összes tagjai számának felét eggyel meghaladó szavazat szükséges.

57. cikk.

A királyi ház at alkotják a királyné, a királynak egyenes ágon való felmenői és lemenői és azok hitvestársai, az uralkodó király fivestvérei, ezeknek leszármazói és hitvestársai és a királynak nőtestvérei. A királyi ház tagjainak jogviszonyai és helyzete törvénybe iktatandó szabályzattal fog szabályoztatni. A királyi ház egy tagja sem lehet miniszter vagy nemzetgyűlési képviselő.

58. cikk.

A király a nemzetgyűlés előtt következő esküt teszi le: „Én (név) a Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságának trónjára lépve és a királyi hatalmat elfogadva, esküszöm a mindenható Istenre, hogy a nemzet egységét, az állam függetlenségét és az állami területeknek épségét meg fogom őrizni és hogy az alkotmányt sértetlenül meg fogom tartani, hogy a szerint és a törvények szerint fogok uralkodni és hogy minden törekvéseimben a nemzet javát fogom szem előtt tartani. Az Uristen engem úgy segítsen. Amen!”

59. cikk.

A király állandóan az országban tartózkodik. Ha szükségesnek mutatkozik, hogy a király rövidebb időre elhagyja az országot, akkor jog szerint a trónörökös helyettesíti. Ha a trónörökös nem nagykorú, akkor a minisztertanács helyettesíti a királyt. A helyettesítés a királynak az alkotmány korlátain belül adott utasításai szerint történik. Ez szól azon esetre is, ha a király olyan betegségben szenved, mely nem okoz tartós képtelenséget.

A király vagy a trónörökös távolléte alatt a minisztertanácsnak nincs joga a nemzetgyűlést felfoszlatni.

A minisztertanács helyettesítése legfeljebb hat hónapig tarthat. Ezen határidő elteltével a kormányzóságról szóló alkotmányos rendelkezések lépnek hatályba.

VI. fejezet.

A kormányzóság.

60. cikk.

A királyi hatalmat a kormányzóság gyakorolja: 1. ha a király kiskorú; 2. ha lelki vagy testi betegség miatt tartósan képtelen a királyi hatalom gyakorlására.

A kormányzóság megalakításáról és megszüntetéséről a nemzetgyűlés titkos szavazással határoz.

Ha a minisztertanács úgy találja, hogy a király képtelenségének esete bekövetkezett, akkor a hazai orvosi egyetem három orvosának szakvéleménye kapcsán bejelenti a nemzetgyűlésnek. Ugyanúgy kell eljárni, ha a trónörökösről van szó.

61. cikk.

A kormányzói hatalom jog szerint a nagykorú trónörökösöt illeti.

Ha a trónörökös a 60-ik cikkben felsorolt okokból nem gyakorolhatja a kormányzói hatalmat, ak-

kor a nemzetgyűlés titkos szavazással három királyi helytartót választ. A királyi helytartók négy évre választatnak. Ezen határidő elteltével, ha a kormányzóság legalább egy évre meghosszabbítandó, új választásnak van helye. Ha a kormányzóságnak hosszabb ideig kell tartania, a választás ismét négy évre történik.

Helytartók csak született szerbek, Horvátok vagy szlovének és a Szerbek, Horvátok és Szlovének királyságának polgárai lehetnek, kik 45. életévüket betöltötték és magasabb képzettséggel bírnak.

A helytartók a királyi hatalom átvétele előtt azon nemzetgyűlés előtt, mely őket megválasztotta, esküt tesznek arra: hogy a királyhoz hívek lesznek és hogy az alkotmány és országos törvények szerint fognak uralkodni.

62. cikk.

Ha a három helytartó közül egy ideiglenesen távol vagy akadályozva van, a második kettő közül is fogja az állami ügyeket intézhetni.

(Folytatjuk.)

Kétezer holdig

gőzeke-bérszántást vállal

s bővebb felvilágosítással szolgál

1416

Irimiás jegyző, Padén.

Egy ügyes
cukrászsegéd
azonnali belépésre
kerestetik a
1417
Kovács-cukrászdában.

Jókarban levő erős
vaskerítés
jutányosan eladó.
Érdeklődni lehet:
Car Dusanova (Váraljai) u. 5.
1406 alatt az emeleten.

Egy 1399
könyvkereskedés raktára
olcsó áron eladó.
Bővebb felvilágosítás
Petar Silaski cégnél Vel. Kikindán.

**KÁVÉHÁZBAN, VENDÉGLŐBEN KÉRJÜK
A TORONTÁL-T**

Bergenthal Dezső
szállító Veliki Becskerek.

Telefonsz.
139. és 233.

Teher-, gyors-, darabárú-
demények és teljes vagon-
rakományok Magyarorszá-
ba, Ausztriába, Csehországba
és Romániába, valamint Ju-
goszláviába való szállítását
és vámkezelését elvállalom.
Továbbítás Jugoszlávia bár-
mely állomására.

Telefonsz.
139. és 233.

Fuvarozás helyben és vi-
dékre. Csukott és nyitott
személyszállítóokcsik mér-
sékelt díjazás mellett a t.
utazóközönség rendelkezé-
sére állanak.

Szállítási ügyekben infor-
mációval szolgál.

1418

ELŐF

Egy évre . . .
Félévre . . .
Hegyedévre . . .
Egy órára . . .
Egyes

Veliki Becskerek

Nem győz
Le Rond

A „Torontál” tud

Hivatalosan
hogy Le Rond
vetségek közti es-
zai parancsnok
volna. A hírnök
nincs.

Angliában
lasztások

A „Torontál” tud

Lloyd George
pére minden-
rint új választá-
lasztások platt
Washingtoni ké-

Románia a
a fe

A „Torontál” tud

B

A kamara te-
Csehországgal
delmi szerződés
mal Take Jone-
zet mondott-R
ról.

„Románia-
Jonesku — e
integritást. E
pétt a kis-
Besszarábia
zéttnek tart-
erről mind-
Oroszországgal
tikája a t-
nem a kihívás

Megerősítik
felé es

— Beogradi tud

B

Miután Pasi-
végleg úgy dönt-
baton utazik
ahová vele egy-
kut és Benest is
nap miniszter-
hogy távozása
fontosabb függ-
tézzék. Így tá-
az albán lázadá-
helyzetet a dél-
mírdítják lázadá-
a kormányt. H-
felé eső határo-
megerősítse.